



بررسی "دلالت های بیانیه گام دوم انقلاب و برنامه درسی" توسط روسای حوزه های تربیت و یادگیری

"دلالت های بیانیه گام دوم انقلاب و برنامه درسی" توسط روسای گروه های پژوهش و برنامه ریزی درسی و حوزه های تربیت و یادگیری سازمان پژوهش بررسی شد.

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، دکتر حسن ملکی رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی در نشست گام دوم انقلاب که با حضور روسای حوزه های تربیت و یادگیری برگزار شد، اظهار کرد: گروه های تربیت و یادگیری مسوول کار بزرگی به نام پیگیری فرآیند تولید راهنماهای برنامه درسی هستند. اگر در کل نظام تعلیم و تربیت حقیقتاً فرد منصفی سوال کننده باشد و افراد منصفی هم داوری کنند و سوال این باشد که چه بخشی از برنامه های تحولی ریشه ای ترین و اساسی ترین است پاسخ، اقدامات حوزه های تربیت و یادگیری هستند که به تدوین راهنماهای برنامه درسی می پردازند. ۱۱ گروه پژوهش و برنامه ریزی درسی علاوه حوزه پیش دبستانی به تولید بسته های تربیت و یادگیری می پردازند. بنابراین ۱۲ راهنمای برنامه درسی در دست انجام است.

بیانیه گام دوم انقلاب سید اسناد است

وی در ادامه بیان کرد: از مدیران حوزه های تربیت و یادگیری تشکر می کنم که اجازه نمی دهد علم «بیرق» تحول ضعیف شود. این نشست ها ضروری است و باید برگزار شد تا زمان منطقی طراحی راهنماهای برنامه درسی را از دست ندهیم. نسبت بین بیانیه گام دوم و برنامه های درسی در جلسات پیش تا حدودی بررسی شده است. بیانیه گام دوم انقلاب سید اسناد است. اگر برای اسناد بالا دستی هم بخواهیم سید و بزرگی قائل شویم همین بیانیه گام دوم را باید انتخاب کنیم. اگر روزی بخواهند سایر اسناد مثل سند تحول بنیادین و برنامه درسی ملی، نقشه جامع علمی کشور و نقشه مهندسی کشور را بازنگری کنند باید دلالت ها از بیانیه گام دوم گرفته شود.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی گفت: به این علت که رهبر معظم انقلاب نقشه ی حرکت را با بیانیه گام دوم برای ۴۰ و ۵۰ سال بعد ترسیم کرده اند. همه اسناد خرد و کوچک باید از آن متاثر شوند. در سازمان پژوهش مهمترین سند تعلیم و تربیت را طراحی و تنظیم می کنیم و قرار است براساس این راهنماهای برنامه درسی بسته های تربیت و یادگیری به تدریج تولید شود. همین امروز باید به این سوال پاسخ بدهیم که چه نسبتی وجود دارد یا باید وجود داشته باشد بین بیانیه گام دوم و برنامه های درسی. البته مکانیزم تعیین



این نسبت به گفت‌گوهای کارشناسی نیاز دارد. این اقدام وقت، حوصله و گفت و گو بین گروه‌ها را لازم دارد تا نوعی جراحی مفهومی صورت بگیرد تا بین برنامه درسی ملی و بیانیه گام دوم نسبت برقرار شود.

دکتر ملکی می‌افزاید: اگر این کار صورت نگیرد و انجام نشود، برنامه‌های درسی ما برنامه‌هایی بی‌خبر از امتدادی می‌شود که باید در کشور ادامه پیدا کند و رابطه برنامه‌های درسی با ضرورت‌های آموزشی، پرورشی، پژوهشی و فرهنگی که ابعاد گوناگون آن در سند تحول آمده گسسته می‌شود که خسران بسیار بزرگی است. اگر برنامه‌های درسی به بیانیه‌ی گام دوم متصل نشوند، روح تحول نخواهند داشت. در صورت برقرار نشدن این اتصال ممکن است برنامه‌های درسی عملی بشوند، ولی قرار است این دانش‌آموزان در کشور به عنوان شهروند تربیت شوند و قابلیت‌های لازم برای زیست در این کشور را به دست بیاورد و باید از این رو آن‌ها به بیانیه گام دوم متصل بشوند.

مورد توجه قرار گرفتن سه مفهوم در حوزه زبان‌های خارجی مورد تاکید در بیانیه گام دوم

رضا خیرآبادی سرپرست حوزه تربیت و یادگیری زبان‌های خارجی سازمان پژوهش در ادامه این برنامه گفت: در دو مرحله بحث بیانیه گام دوم در حوزه زبان‌های خارجی بررسی شد. چند مفهوم اساسی برای حوزه زبان خارجی در بیانیه گام دوم بیشتر مورد توجه است. یکی از این مفاهیم بحث تمدن‌سازی است. در شرایطی هستیم که نگاه بسیاری از کشورها معطوف به ایران است و ما حرفی برای گفتن به سایر کشورها داریم. پیش‌نیاز رسیدن به تمدن و اشاعه‌ی آن در سطح بین‌المللی داشتن ارتباط زبانی جهانی است. این امر ضرورتی برای حوزه زبان‌های خارجی ایجاد می‌کند. آشنایی با حوزه زبان‌های خارجی می‌تواند به بین‌المللی‌سازی تمدن کمک شایانی بکند. در کنار آن سه اصل عزت، حکمت و مصلحت در بیانیه‌ی گام دوم مورد تاکید قرار گرفته است. این سه گانه جای مذاقه دارد و رسیدن به تعادل بین آن‌ها امری مهم است. دانش‌آموز باید حس عزت ملی را داشته باشد که به آن در آموزش زبان توجه شده است. از آنجا که رابطه بین فرهنگ و آموزش زبان خارجی امری مهم است در مواجهه‌ی فرهنگ با زبان سه نگاه کلی وجود دارد نگاه اول به زبان یک مسئله‌ی خنثی است به این صورت که زبان می‌تواند مثبت و یا منفی باشد، نگاه دوم نگاهی مثبت به زبان است که معتقد است تسلط به زبان انگلیسی مفید و راهگشا است و نگاه سوم نیز رویکرد انتقادی به زبان است و نفی‌کننده قدرت زبان انگلیسی و یا تایید‌کننده‌ی آن نیست.

وی بیان کرد: در بررسی که روی سایر کشورها داریم مشخص شده که برنامه‌ریزی دقیقی برای ورود زبان به کشورشان دارند. در تولید سند رویکرد به آموزش زبان خارجی در سازمان نیز رویکرد انتقادی داریم که جنبه‌های مثبت فرهنگی که قابل ترجمان در فرهنگ ما باشد را انتخاب می‌کنیم. در حال حاضر یکی از مشکلاتی که کتاب‌های ما دارد عدم بومی‌سازی آن‌ها است. ما بزرگترین مصرف‌کننده‌ی کتاب‌های خارجی در خاورمیانه هستیم که آن‌ها را بومی‌سازی هم نمی‌کنیم و باید به این موضوع ورود کنیم. این امر باعث سيطره کتاب‌های خارجی در برنامه درسی شده است. سبک زندگی، هویت ملی و تمدن‌سازی سه مقوله‌ای است که قابل طرح در سند رویکرد به آموزش زبان خارجی است.



در چهار دوره‌ی تحصیلی در کتب ادبیات فارسی می توانیم اهداف بیانیه گام دوم را عملیاتی کنیم

ملاحظه نجفی عرب سرپرست حوزه تربیت و یادگیری ادبیات فارسی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی گفت: در گروه ادبیات فارسی برای گنجانده شدن سند گام دوم انقلاب اولین گامی که برداشته شد این بود که کلید واژه‌های بیانیه گام دوم شامل آزادی، اخلاق، معنویت و ۱۸ کلید واژه‌ی دیگر را استخراج کردیم. مهارت درک مفهوم و مهارت درک زیبایی دو کلید واژه نهایی استخراج شده مفاهیم ضمنی بوده‌اند. اهدافی که برای دوره‌های مختلف تحصیلی با توجه به اسناد بالادستی در نظر گرفته بودیم را با اهدافی که برای دوره‌های مختلف تحصیلی منبث شده بود مطابقت دادیم. برخی از اهداف در نظر گرفته شده مثلاً هدف انس گرفتن دانش آموز و آشنایی او با بخشش و مهربانی خداوند در دوره اول ابتدایی با کلید واژه معنویت و اخلاق در سند گام دوم منطبق است، آشنایی با پیشوایان دینی که مرتبط با کلید واژه‌ی آموزش مسائل اخلاقی است، استقلال فردی، تاریخ دانی و معنویت نیز از جمله اهدافی هستند که در کتب درسی به آن‌ها پرداخته شده و ارتباط مستقیمی با کلید واژه‌های موجود در بیانیه گام دوم انقلاب دارند. براساس برنامه‌ریزی صورت گرفته برخی از مفاهیم موجود در بیانیه‌ی گام دوم انقلاب هم به صورت غیرمستقیم و ضمنی در کتب درسی گنجانده می‌شود.

سرپرست حوزه تربیت و یادگیری ادبیات فارسی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی ادامه داد: به عنوان مثال عزت نفس و عقلانیت و نگاه خوش بینانه به آینده در ذهن دانش آموز با خواندن داستان‌های تاریخی رشد می‌کند. اهداف بیانیه گام دوم انقلاب را در کتب درسی جای داده‌ایم و در برخی از قسمت‌ها که شرایط سنی مخاطب به ما این اجازه را نمی‌داده است به صورت ضمنی وارد شده‌ایم. در دوره ابتدایی دوم می‌توانیم متونی را انتخاب کنیم که دارای ارزشی باشند و اخلاق و معنویت و دفاع مقدس را می‌توانیم در این مطالب بگنجانیم. در دوره اول متوسطه می‌توانیم اخلاق، معنویت، عزت نفس، آزادی عمل، عدالت، عقلانیت، تمامیت عرضی، میهن دوستی، انتقال ارزش‌های دفاع مقدس را در مطالب درسی بگنجانیم. در دوره متوسطه دوم نیز برخی اهداف از قبل گنجانده شده است و برخی از اهداف مثل عدالت در حضور اقشار، اقوام و جنسیت‌ها، انتقال ارزش‌های دفاع مقدس را می‌توانیم در نظر بگیریم. در مجموع با بررسی‌های صورت گرفته مشخص شد که در چهار دوره تحصیلی می‌توانیم اهداف بیانیه‌ی گام دوم را عملیاتی کنیم.

استخراج ۷ مولفه برای اتصال بیانیه گام دوم و اهداف برنامه درسی قرآن

رضا نباتی مؤلف کتاب‌های درسی قرآن، کارشناس قرآن سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی در ادامه این برنامه گفت: بیانیه گام دوم انقلاب به گفته آقای ملک‌سیّد اسناد است. در سازمان پژوهش در این چند ساله و در گام اول انقلاب توانستیم به خوبی به اهداف خود نائل آییم. منطلق یادگیری و الگوی هدف گذاری برای ایجاد اتصال بین بیانیه گام دوم و کتب قرآن بررسی شده و ۷ مولفه را از بیانیه گام دوم استخراج کردیم. در بخش علم و پژوهش ۶۳ مورد، در معنویت و اخلاق ۵۱ مورد، توصیه به اقتصاد ۳ مورد، عدالت و مبارزه با فساد ۱۴ مورد، استقلال و آزادی ۱۲ مورد، عزت ملی و روابط خارجی و مرز بندی با دشمنان ۱۲ مورد، سبک زندگی ۷۷ مورد و مجموعاً ۲۳۲ مرتبه به این ۷ مولفه توجه شده است.



نباتی گفت: ۷ مولفه موجود در گام دوم در حوزه‌های مختلف استفاده شده است به عنوان مثال گفته شده است که هدف از حوزه قرآن و عربی هدایت، راهنمایی و اصلاح سبک زندگی فراگیرانه است که در گام دوم به توصیه‌های معنویت و اخلاق و سبک زندگی اشاره شده است. در بحث قلمرو و محدوده تحقق تربیت قرآنی مبتنی بر آموزه‌های وحیانی به دو مولفه معنویت و اخلاق و همچنین سبک زندگی اشاره شده است. به همین شکل به اهداف مختلفی که ورود می‌کنیم مولفه‌های بیانیه‌ی گام دوم در نظر گرفته شده است. در حوزه تربیت و یادگیری قرآن گزاره‌های مختلف و اهدافی استخراج شده که با اهداف در نظر گرفته شده در بیانیه گام دوم انقلاب مطابقت داده شده است.

باید به ابتکار و نوآوری دانش آموزان دامن بزنیم

حمید یزدانی سرپرست حوزه تربیت و یادگیری کارآفرینی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی گفت: در حوزه تربیت و یادگیری کار و فناوری بیانیه گام دوم تحلیل محتوایی شد و واژه‌های استخراج شدند و به تطابق آن‌ها با حوزه کار و فناوری پرداختیم. هر جا صحبت از کار و فناوری می‌شود به ایجاد شغل می‌رسیم. در صورتی که کارآفرینی، کاملاً ایجاد شغل نیست و این امر را می‌توان از دوره‌ی ابتدایی شروع کرد. کار آفرینی ذیل سواد مالی و اقتصادی ترجمه می‌شود. عزت نفس و اعتماد به نفس یک کلید واژه‌ی گام دوم است که در واقع همان حس افتخار به خود است که باید در آموزش سبک زندگی به سمتی برویم که دانش‌آموزان به سمت استفاده از تولیدات ملی حرکت کنند. خلاقیت ابداع و نوآوری نیز از کلید واژه‌های گام دوم انقلاب است که در راستای حرکت به سمت آن باید به جای کار با دستگاه‌های خارجی در کار و فناوری عمومی به نوآوری و ابتکار در دانش آموزان دامن بزنیم. در گام دوم به تولید فرهنگی، ثروت فرهنگی و گفتمان سازی فرهنگی در اهداف اعتقادی عبادی و ساحت علمی و فناورانه دیده شده است. فرهنگ کار جمعی و تیمی و ایده پردازی نیز دو کلید واژه‌ای است که در گام دوم اشاره شده و در اهداف دوره کارآفرینی نیز در نظر گرفته شده است.

باید به جان کلام بیانیه گام دوم توجه کنیم

محمد رضا سیدصالحی سرپرست حوزه تربیت و یادگیری ریاضیات و فنی گفت: وظیفه ما این است که از بیانیه گام دوم انقلاب در جهت بهتر کردن کار استفاده کنیم. این بیانیه با سند تحول بنیادین و برنامه ملی درسی بسیار متفاوت است. باید به جان کلام این بیانیه پی ببریم. در بیانیه گام دوم به مطلوب نبودن وضعیت اشاره شده و بیان شده که ۱ درصد از جمعیت جهان و ۷ درصد از منابع را در اختیار داریم. این مسائل به معنی این است که نقصی در کار وجود دارد. باید بررسی کنیم که چقدر ریاضی را پرورش می‌دهیم که در استفاده از منابع عقب هستیم. باید دیدگاه به علم تغییر کند تا وضعیت ما تغییر کند. در سنگین کردن کفه عدالت باید تلاش کنیم تا امکانات در اختیار همه دانش آموزان کشور قرار بگیرد.



اجرای بیانیه گام دوم در دوره‌ی پیش دبستانی

مسعود تهرانی فرجاد رییس گروه پیش دبستانی اظهار داشت: در ارتباط با بیانیه گام دوم انقلاب وقتی مقرر بود وارد حوزه تعیین نیازها شویم و بررسی نمائیم که کودکان در دوره‌ی پیش دبستانی چه نیازهایی دارند، به بیانیه گام دوم توجه شد. در حوزه‌ی تعیین نیازها ۴ کلید واژه‌ی ارزش‌های فرهنگی تمدنی، ارزش‌های اخلاقی، ارزش‌های معنوی و اجتماعی استخراج شده است. در این راستا مشارکت و روحیه مشارکت در کودکان، موقعیت سیاسی و اجتماعی، پرورش افرادی برای نسل آینده، ارزش‌های اخلاقی، راست گویی، شجاعت، کمک به نیازمندان، تواضع و اعتماد به نفس است که توجه به آن در دوره پیش دبستانی بسیار با اهمیت است. استقلال و آزادی و حق تصمیم‌گیری و اینکه چگونه کودک تربیت شود تا بتواند قدرت تصمیم‌گیری داشته باشد، از جمله اهدافی است که باید به آن توجه کرد.

وی اظهار داشت: علاقه مند نمودن کودکان به دانش و علم، ایجاد محبت و تعامل با کودک، عدم تبعیض، آزادی فردی کودک، آشنا نمودن کودک با امام زمان (ع) به عنوان مهربان‌ترین امام و فرد، روحیه گذشت، توجه به قرآن و پند آموزی و قصه‌های خوب آن، صبوری در کارها، روحیه تحقیق و پرسشگری، دور بودن از افراط و تفریط، آشنا نمودن کودک با مناسبت‌های ملی و مذهبی، رافت و مهربانی، تقویت روحیه اتحاد و انجام کار تیمی، صداقت، توجه به نوآوری و خلاقیت، توجه به نعمت‌های خدا در بیانیه گام دوم قرار دارد و در تعیین نیازهای دوره پیش دبستانی و در نهایت تعیین اهداف آن توانسته کمک کننده باشد. در مطالعه صورت گرفته در این زمینه، به منشور تربیتی کودکان و نوجوان در قالب کتاب رسیدیم که مجموعه سخنرانی‌ها و بیانات رهبر معظم انقلاب از دهه ۶۰ تاکنون درباره کودکان و نوجوانان است.

طیبه ارشاد سرپرست حوزه تربیت و یادگیری سلامت و تربیت بدنی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی گفت: روشی که ما در احصا بیانیه گام دوم در برنامه‌های درسی داشته‌ایم متأسفانه نگاه حداقلی به بیانیه بوده در صورتی که باید روح این بیانیه و گفتمان‌سازی آن درک شود. در حوزه‌ی تربیتی خود با استفاده از روش تحقیق کار کرده‌ایم و گزاره‌هایی که به صورت عام با تعلیم و تربیت و به صورت خاص با سلامت و تربیت بدنی در ارتباط بودند را احصا کردیم. حضور نسل جوان، دانا، پر انگیزه، جوان و قدرتمند از جمله این کلید واژه‌های استخراجی است. برخی از این کلید واژه‌ها در اسناد بالا دستی هم آورده شده بودند و برخی مثل مشارکت مردمی در موضوعات اجتماعی، عدالت در تقسیم امکانات عمومی در کشور، تازه و بدیع بودند. در گذشته سند تحول بنیادین مورد توجه بود و هم اکنون بیانیه گام دوم نیز مورد توجه قرار گرفته است و لذا در این مسیر هم راستایی، هم سویی و هم جهتی در کلید واژه‌های محوری را مورد نظر قرار دادیم. دو عنصر از راهنمای برنامه تاکنون تولید شده است.

احمد احمدی سرپرست حوزه تربیت و یادگیری علوم تجربی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی نیز توضیح داد: برای تولید راهنمای برنامه درسی تلاش کرده‌ایم که جایگاه بیانیه دوم انقلاب را درک کنیم. این سند فراتر از بحث آموزش و پرورش است



و دید بالایی به مدیران و مسوولان کشور می‌دهد در این راستا پیشنهاد می‌کنیم این سند هوشمند سازی شود. مفاهیمی مثل معنویت و شایستگی و... در این سند تعریف شده و علم پژوهش و فناوری جایگاه فوق و ویژه دارد. ۵۰ عبارت که به حوزه ما ارتباط داشته استخراج شده و روی دلالت‌های آن کار شده است و در برنامه درسی از آن استفاده شده و در سه جا هم به شکل مستقیم از این دلالت‌ها در برنامه درسی استفاده کردیم.

افشار بهمنی مدیرکل دفتر تالیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش نیز بیان کرد: در هم تنیدگی حوزه‌های تربیت و یادگیری و دوره‌های تحصیلی به هم افزایی بیش از پیش و کیفیت بخشی به اسناد ما کمک می‌کند. در مبانی دوره‌ی متوسطه دوم فنی و حرفه‌ای و کاردانش به وجه تمدن سازی بیانیه گام دوم بیشتر توجه شده و استنباط این بود که در دوره اول متوسطه به هویت‌سازی بیشتر توجه شود. بر همین اساس کلیت سند گام دوم را مستقل در نظر نگرفتیم زیرا ما حاصل ۴۰ سال انقلاب اسلامی است. بر همین اساس بیانیه گام دوم در دو بخش برای دوره‌های فنی و حرفه‌ای و مهارتی مورد تحریر قرار گرفت. بخش اول متناسب با گزاره‌هایی که رهبر معظم انقلاب به آن توجه کرده بودند به عنوان مثال گزاره فاصله میان باید‌ها و واقعیت‌ها و تحلیل وضعیت آموزش کاردانش و فنی و حرفه‌ای با توجه به سیاست‌های ابلاغی مطالعه شد. در بخش دوم کار به توصیه‌های ۷ گانه توجه کردیم در این ابعاد ابتدا علم و پژوهش، معنویت و اخلاق و در مرحله سوم اقتصاد قرار می‌گیرد.

در استفاده از این بیانیه باید گفتمان سازی صورت بگیرد

روح اله رضاعلی مشاور اجرایی رییس سازمان نیز اظهار داشت: وقتی بیانیه‌ای را رهبران سیاسی مطرح می‌کنند باید نوع مواجهه با آن را بدانیم زیرا این اسناد کل نگرانه و وسیع هستند. در مواجهه با این اسناد سه رویکرد ممکن است عملیاتی شد، ابتدا اینکه کتاب‌های درسی روایت گر این اسناد می‌شوند و نگاه دوم این است که به تضعیف این اسناد می‌پردازیم و اقدام سومی که ممکن است انجام دهیم تحریف این اسناد است به صورتی که بخش‌هایی را استفاده و بخش‌هایی را حذف می‌کنیم. در استفاده از این بیانیه باید گفتمان سازی صورت بگیرد. اما نحوه‌ی این گفتمان سازی از بیانیه گام دوم در کتب درسی خیلی مهم است. برخورد سطحی با این اسناد باعث می‌شود به نتیجه نرسیم. برای استفاده درست از بیانیه گام دوم انقلاب باید دو اقدام صورت گیرد ابتدا اینکه بین محتوا و مسائل پیش روی آموزش و پرورش ارتباط برقرار شود و دوم از اقدامات دستوری پرهیز کنیم.

وی گفت: بیانیه گام دوم انقلاب نقشه راه، عنصر انقلاب و نسخه پیشرفت انقلاب و کشور است. اقدام اول توجه به این بیانیه این است که هر کدام از گروه‌ها مستقیماً دلالت‌های حوزه خودشان را از بیانیه استخراج کنند که معتقدیم یک نگاه حداقلی است زیرا دلالت‌های این سند فرا گروهی و فرا حوزه‌ای است. امید، نشاط و شادابی مسائلی است که در برنامه درسی به آن نیاز داریم و بیانیه گام دوم همواره امید و نشاط را پمپاژ می‌کند. ارزش و جایگاه جوانان و تکیه بر آن در قسمت‌های مختلف سند آورده شده است. ارزش دانش و جایگاه علم در این بیانیه مورد تاکید قرار گرفته در حالی که آنقدر کتب درسی را پیچیده و سنگین نگاشته ایم که لذت یادگیری را از دانش‌آموز سلب کرده‌ایم. برخی از کلید واژه‌های موجود در بیانیه گام دوم دلالت بر یک حوزه ندارند که پیشنهاد می‌کنیم کارگروهی تشکیل شود و بیانیه‌ی و شیوه اجرای آن تبیین شود. گزاره‌ها و دلالت‌های مستقیم و غیر مستقیم این سند نیز نیاز است که مستخرج شود و



کارگروهی دلالت های مشترک حوزه های مختلف را استخراج کنند. مهمترین نکته نحوه کاربردی کردن بیانیه گام دوم در سازمان پژوهش در حوزه های مختلف است. مهمتر از گنجانده شدن اهداف بیانیه گام دوم در راهنمای برنامه درسی گنجانیدن محتوا در برنامه درسی است که باید از هم اکنون در این زمینه اقدام کنیم.

اجرای بیانیه گام دوم در سازمان پژوهش

دکتر حسن ملکی رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی در ادامه بیان کرد: سرپرستان حوزه های مختلف تربیت و یادگیری روش مواجهه با بیانیه گام دوم را تشریح کردند که بسیار مفید بود. در ۴ محور به بیان توضیحاتی می پردازم. محور اول نحوه ارتباط بیانیه گام دوم با برنامه های درسی است، محور دوم بیانیه گام دوم و عناصر برنامه درسی، محور سوم بیانیه گام دوم و نوع برنامه درسی و محور چهارم روش مواجهه با بیانیه گام دوم انقلاب است.

ملکی ادامه داد: در محور اول به سه شیوه می توانیم با بیانیه گام دوم ارتباط برقرار کنیم. محور اول ایجاد ارتباط روحی به معنی ارتباط برقرار کردن با روح بیانیه گام دوم است. محور دوم اندیشه کردن در بیانیه گام دوم است مانند اندیشه کردن در هر متنی که منجر به عمل می شود چون بحث ما متدولوژی و روش کار است. باید روح حاکم بر یک متن را درک کنیم و روی اهداف تفکر کنیم. بیانیه گام دوم یک متن است که باید در آن به قصد کشف روح حاکم در این سند اندیشید. اینکه روح حاکم چیست ممکن است هر کسی از ظن خود یار این سند شود که اشتباه هم نباشد زیرا این بیانیه یک متن معنایی است. ممکن است فردی روح حاکم بر این سند را نقشه راه حرکت به سمت تمدن اسلامی بداند و گروهی دیگر روحیه انقلابی را روح حاکم بر این سند بداند که هیچ کدام آن غلط نیست.

او در ادامه بیان کرد: ممکن است برخی پیوند سه زمان را روح حاکم بر این بیانیه بدانند و معتقد در بیانیه گام دوم روح سه زمانی تبدیل به امتداد زمان شده به این صورت که رهبر معظم انقلاب گذشته انقلاب، حال انقلاب و آینده انقلاب را ترسیم کرده اند که به معنی این است که نباید گذشته را فراموش کنیم، وضعیت فعلی را درک نکنیم و یادمان نروند که به کجا می رویم. به عبارتی این سند در یک زمان قفل نشده است. ممکن است گروهی روح حاکم بر این سند را پیشرفت همه جانبه و نه یک بعدی را دارند. این سند اضلاع مختلفی مثل علم، معنویت، اخلاق و ... دارد. ممکن است گروه زبان های خارجی روح حاکم بر سند را تمدن سازی درک کند که باید به آن ها بگوییم همین مسیر را ادامه دهند و گروهی دیگر روح دیگری را در نظر بگیرد زیرا یک متن است که با تعبیر مختلف روح های زیادی در آن حاکم است. به این مواجهه با بیانیه گام دوم مواجهه عمیق، ریشه ای و اهل علم و تحقیق است. اگر روح سند را درک کنیم محتاج الفاظش نیستیم. اما این نسبت کافی نیست.

دکتر ملکی افزود: محور دوم رابطه لفظی است که برخی گروه ها کلید واژه ها را استخراج کرده اند و نوعی نگاه کمی به سند داشته اند که به شدت گروه ها را بر حذر می داریم که با این سند کمی برخورد کنند. در بررسی این سند جای تحلیل محتوایی کم نیست و نمی توان استقرایی عمل کرد. هر قدر رویکرد ما فهمی، عقلانی، تفسیری، استنباطی باشد موفق تر هستیم و هر قدر در این متن اندیشه کنیم به همان اندازه سهم می بریم. برخورد لفظی یعنی اینکه بخشی از سند را بخوانیم عبارتی را استخراج و در کتب درسی بگجانیم



این اقدام نگاه حداقلی است اما آن را نمی‌کنیم ولی این کار به معنای توقف نیست. هم اکنون در پشت جلد کتاب‌ها عین متن بیانیه را آورده‌ایم که لطف خاص خودش را دارد و ممکن است دانش آموز، معلم و والدین با خواندن آن متاثر شوند اما این تأثیر عمر زیادی ندارد و هدف ما این است که دانش آموز یک عمر با این سند زندگی کند و با توجه به اینکه هدف ما این است اینجا جای کاربرد الفاظ نیست که در مواقعی می‌توان عین لفظ را آورد. آوردن عین الفاظ بیانیه گام دوم در کتب درسی نازلترین و حداقلی‌ترین ارتباط است. با این رویکرد صفر نمی‌شویم اما با آن نمی‌توانیم سفر طولانی هم بکنیم. مگر اینکه در جایی تشخیص دهیم که آوردن عین متن بیانیه خوب است. این مباحث در ارتباط با ارتباط لفظی بود.

وی درباره ارتباط سوم یا ارتباط معنایی نیز گفت: برای فهم منظور ما از ارتباط معنایی با بیانیه گام دوم یک مثال می‌زنم در جایی که رهبر معظم انقلاب می‌گویند علم و پژوهش متوجه می‌شویم که منظور این است که اگر از بعد علمی رشد نکنیم موفق نمی‌شویم. پیشرفت علمی قدرت بازدارندگی برای دشمن ایجاد می‌کند. وقتی بخواهیم به بیانیه گام دوم عمل کنیم تمام گروه‌ها باید بعد علمی و پژوهشی برنامه درسی خودشان را تقویت کنند که تبعیت از سند می‌شود. تربیت علمی، کاوشگری، پژوهش‌گری و تقویت جرات علمی در دانش‌آموزان عین عمل کردن به سند است. رهبر معظم انقلاب هر جا صحبت از علم کرده‌اند این علم برادری به نام معنویت و اخلاق دارد. به این ارتباط ایجاد شده بین بیانیه گام دوم با برنامه درسی ارتباط معنایی می‌گویند. از نظر متدولوژی با سه روش ایجاد ارتباط روحی عمیق، ارتباط لفظی و ارتباط معنایی می‌توانیم با بیانیه گام دوم ارتباط برقرار کنیم که هر سه کاربرد دارند. برای عمیق شدن در این بیانیه گام دوم باید در آن اندیشه کنیم و روح حاکم بر این سند را درک کرده و عمل کنیم.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ادامه داد: محور دوم بیانیه گام دوم و عناصر برنامه درسی است. منظور از ایجاد این ارتباط فقط متن آموزشی نیست بلکه هدف ما برنامه درسی و نه فقط محتوا است. برای ایجاد ارتباط با برنامه درسی توجه داریم که محتوا یکی از عناصر برنامه درسی است. نگاه باید به عناصر برنامه درسی، الگوی تدوینی و چارچوب برنامه درسی باشد. به این صورت که در یک طرح بیانیه گام دوم را قرار داده و در سوی دیگر هدف محتوا و روش را قرار می‌دهیم. چه بسا ارتباطی بین بیانیه گام دوم و روش برقرار شود. گروه‌های تربیت و یادگیری باید در جغرافیای کارشان عناصر برنامه درسی را قرار دهند.

دکتر ملکی ادامه داد: محور سوم بیانیه گام دوم و نوع برنامه درسی است. همه اذعان داریم که هر برنامه درسی یک ماهیت دارد. ماهیت در نحوه ارتباط اثر گذار است و ارتباط برقرار کردن بین بیانیه گام دوم و ماهیت درس مثل ریاضی و ادبیات و علوم با یکدیگر متفاوت است. باید حوزه‌های تربیت و یادگیری روی علم به علاوه معنویت توجه کنند. ایران اسلامی باید عالم بشود و در کنار آن معنویت باشد. نباید یک بعدی رشد کنیم و به همین جهت گروه‌های مختلف باید در این زمینه تفکر کنند. هر گروهی ماهیت خودش را دارد و باید نسبت بیانیه گام دوم به خوبی رعایت شود.

رئیس سازمان پژوهش در پایان تأکید کرد: روش مواجهه نیز باید عقلانی باشد. روش‌های نقلی و عقلی داریم به این صورت که در روش نقلی عین متن را در برنامه درسی قرار دهیم و روش عقلی هم این است که متفکرانه در متن بیاندیشیم و مواجهه با متن بیانیه گام دوم باید عقلانی باشد. عقلی که در ما به عنوان سرمایه وجود دارد در نظام اعتقادی به حدی دارای اهمیت است که به آن پیامبر



درونی می‌گویند. در هیچ نظام اعتقادی به عقل در این حد اهمیت داده نشده است. آورده عقل دستور غیر قابل خدشه است. انسان وقتی گناه می‌کند که خلاف دستور عقل برخورد کرده است. باید در متن بیانیه گام دوم بیان‌دیشیم و پیام بگیریم. باید با این نگاه به سمت بیانیه گام دوم برویم قطعاً به نتایج بهتری می‌رسیم.

اداره روابط عمومی و امور بین الملل